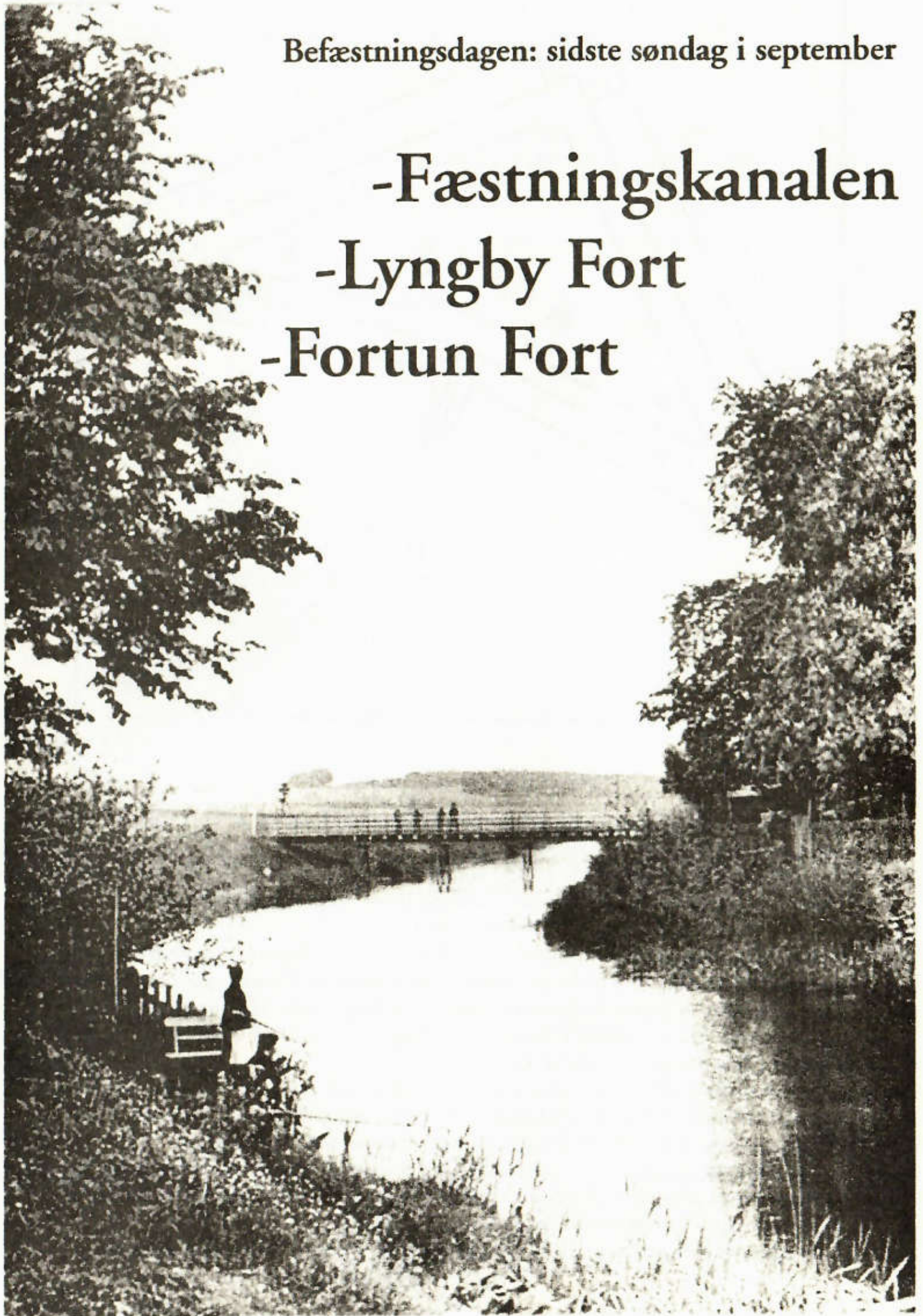

Befæstningsdagen: sidste søndag i september

-Fæstningskanalen
-Lyngby Fort
-Fortun Fort

Lyngby Fort, Fortun Fort og Fæstningskanalen, som denne folder handler om, er dele af et stort forsvarsanlæg omkring København fra årene 1886-94, Københavns Befæstning. Befæstningen blev anlagt i erkendelse af, at den danske hær ikke magtede at forsvare hele Danmark. Strategien var derfor at forsvare hovedstaden med regeringen imod en indtrængende fjende (=Tyskland), indtil der kunne komme hjælp fra andre magter (=England, Frankrig).

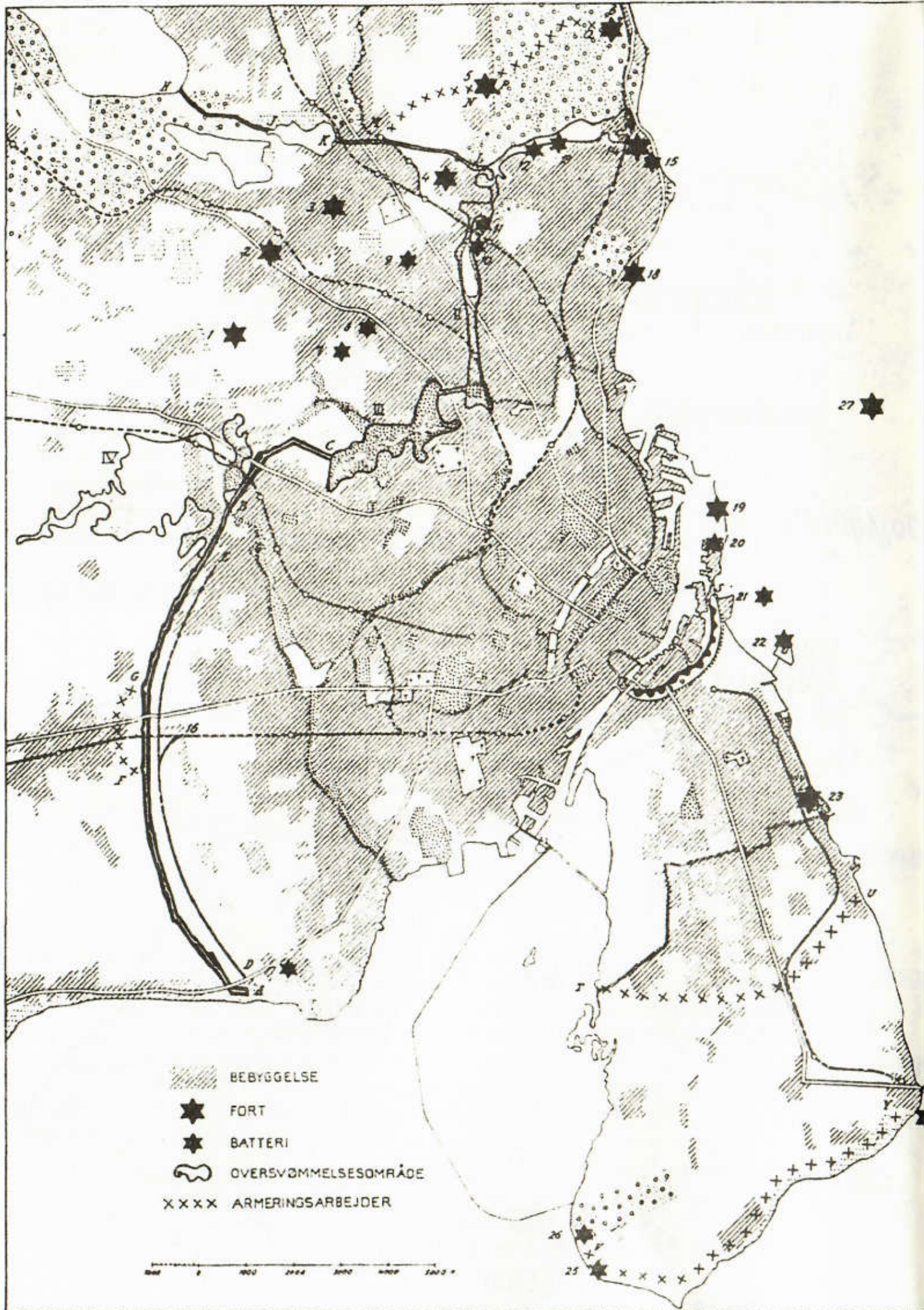
Den siddende Højre-regering gennemførte opførelsen af Københavns Befæstning ved provisoriske (d.v.s. foreløbige) finanslove uden om Rigsdagen. Det skete på trods af modstand fra oppositionen, Venstre, hvis tilhængere i landdistrikterne jo ikke blev beskyttet af befæstningen.

"Provisorietiden", hvor befæstningen opførtes, afsluttedes med et forsvarsforlig i 1894. Venstre accepterede befæstningen, Højre at den skulle nedlægges i 1922. I mellemtiden udbrød 1. Verdenskrig, og den militærtekniske udvikling under krigen gjorde befæstningen umoderne, hvorefter man valgte at nedlægge den allerede i 1920.

Alligevel var f.eks. Lyngby Fort nyere, større og bedre udrustet end de belgiske og nordfranske forter, som beviste deres værdi under 1. Verdenskrig. De danske forter kom heldigvis ikke i brug under en krig; men man kan få et indtryk af, hvordan kampene omkring et sådant fort er foregået, ved at slå op på artiklen om Fort *Vaux* i Salmonsens Leksikon.

Københavns Befæstning bestod på landsiden dels af Vestvolden fra Køge Bugt til Husum, dels af en række forter og en række batterier fra Husum ud til Øresund nord for Skovshoved. Disse forter og batterier, der udgjorde "Nordfronten" i befæstningen, blev suppleret af et sammenhængende system af planlagte oversvømmelser, som i tilfælde af krig skulle fyldes med vand fra Furesøen. Gennem en kanal, Fæstningskanalen, skulle vandet ledes fra Furesøen til Ermelunden, hvorfra vandet skulle fordeles i en række bassiner syd for Dyrehaven ud til Øresund, og gennem Gentoft Sø og Utterslev Mose sættes i forbindelse med vandgraven foran Vestvolden, således som kortet på de forrige sider viser.

Mellem Furesøen og Lyngby Sø blev Mølleåen erstattet af den gravede, brede kanal, for at vandet hurtigere kunne løbe igennem. Fra Lyngby Sø gik Fæstningskanalen under Lyngby Hovedgade frem til en sluse ved hjørnet af det gule hus, der ligger bag ved parkeringspladsen syd for Lyngby Kirke. Herfra fortsatte kanalen videre gennem Lyngby Mose, hvor nu Lyngby Storcenter ligger, og Tordals Mose ud til en sluse ved Ermelunden. Indtil 1920 stod der i fredstid vand i kanalen helt ud til Ermelunden, i dag slutter kanalen ved Lyngby Hovedgade.

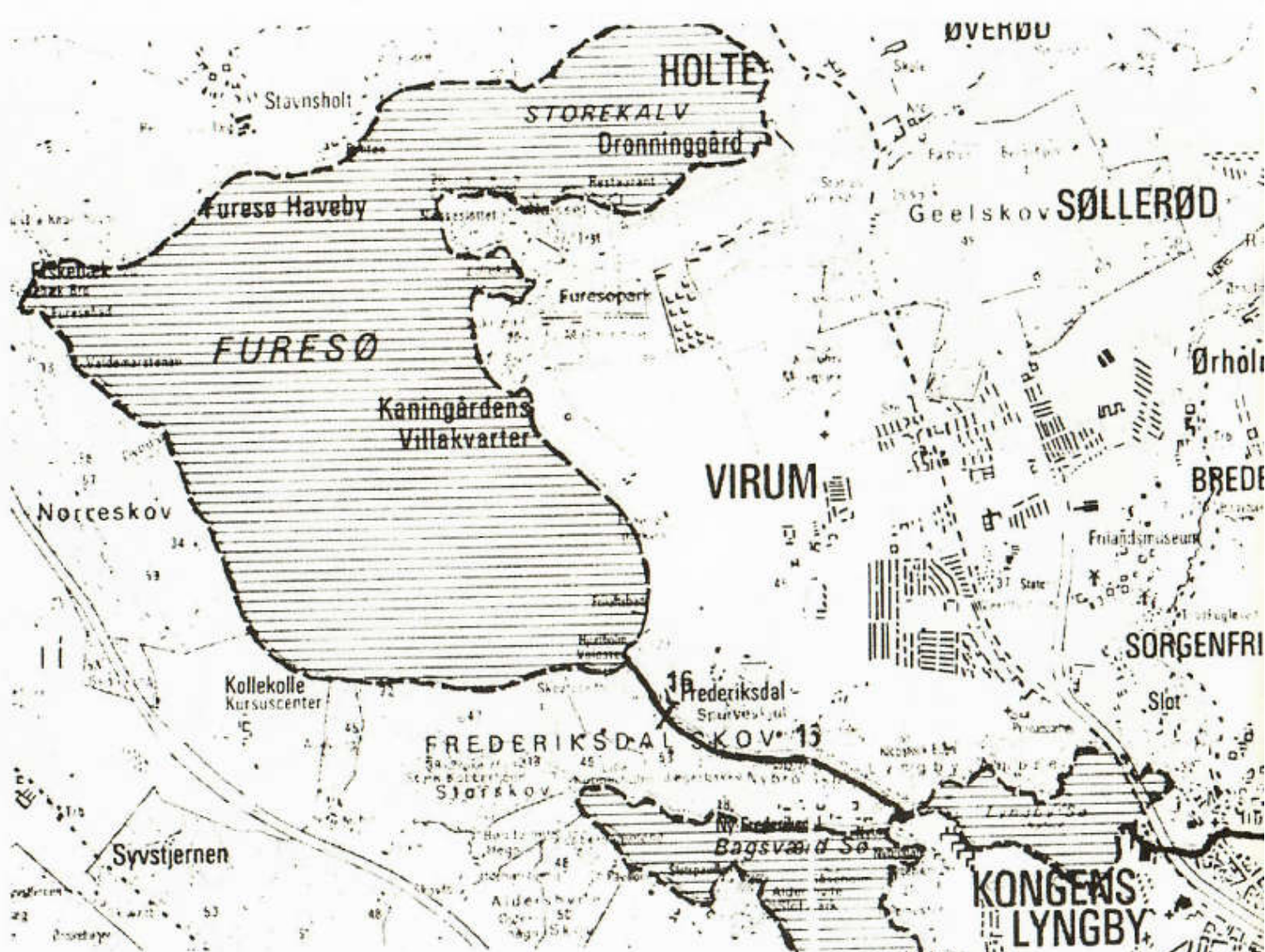
- BEBYGGELSE
- FORT
- BATTERI
- OVERSVØMMELSESMRÅDE
- ARMERINGSARBEJDER

0 1000 2000 3000 4000 5000 6000

KØBENHAVNS BEFÆSTNING 1918
indtegnet på et nyere kort (1964)

AB	Vestenceinten	
BC	Husumenceinten	
DE	Enceintesporet	
FG	Vibeholmstillingen	
HJ	Mølleåen, uddybet til kanal	
KL	Ermelundskanalen	
MN	Baunehøjstillingen	
PQ	Dyrehavestillingen	
RS	Christianshavns Vold	
TU	1914-linien på Amager	
VY	Den fremskudte Amager-linie	
I	Nordre Oversvømmelsesområde	
II	Søndre	do.
III	Utterslev Mose	do.
IV	Kags Å - Harrestup Å	do.
1	Gladsaxe Fort	
2	Bagsværd Fort	
3	Lyngby Fort	
4	Garderhøj Fort	
5	Fortun Fort	
6	Taarbæk Fort	
7	Tinghøj Batteri	
8	Buddinge Batteri	
9	Vangede Batteri	
10	Gentofte Batteri	
11	Bernstorff Batteri	
12	Vestre Ordrupkrat Batteri	
13	Østre Ordrupkrat Batteri	
14	Christiansholms Batteri	
15	Hvidøre Batteri	
16	Militær-Stationen	
17	Avedøre Batteri	
18	Charlottenlund Fort	
19	Trekroner Fort	
20	Lynetten	
21	Mellem Fort	
22	Prøvestenen	
23	Kastrup Fort	
24	Dragør Fort	
25	Kongelunds Batteri	
26	Nordre og Søndre Skov Batteri	
27	Middelgrunds Fort	
28	Flak Fort	
29	Barakke Batteri	
30	Saltholm Batteri	

Fæstningskanalen

Kortet viser den nordlige del af den planlagte oversvømmelse rundt om København. Til venstre ses den 10 kvadratkilometer store Furesø, hvorfra vandet skulle hentes til at fylde oversvømmelsen. Når man åbnede slusen i Frederiksdal (nr. 16 på kortet), løb 10 millioner kubikmeter vand ud gennem Fæstningskanalen (15, 14) til slusen ved Ermelunden (12) og derfra mod øst ud til Øresund i de forbedrede bassiner syd for Dyrehaven. Bassinerne var afgrænset af dæmninger, for at vandet ikke skulle løbe væk (11, 10, 7, 6). Noget af vandet skulle løbe mod syd og oversvømme et område fra Ermelunden gennem Gentofte Sø til Utterslev Mose (25). Fra Utterslev Mose var der forbindelse til voldgraven foran Vestvolden, således at oversvømmelsen rakte fra Øresund til Køge Bugt og spærrede en fjende ude fra København.

På kortet ser man også Gladsaxefort, Bagsværdfort, Lyngbyfort, Garderhøjfort, Fortunfort og Taarbækfort.

NÆRUM
HEGN

LUNDTOFTE

HJORTEKÆR
Eremitagen

JÆGERSBORG
DYREHAVE

Fortunkørt

TARBÆK

TARBÆK REV

KLAMPENBORG

Christiansholms batteri

Hvidøre batteri

ORDRUP

SKOVSHOVED

Garderhøjfort

JÆGERSBORG Slot

CHARLOTTENLUND

Charlottenlundfort

Vangede batteri

VANGEDE

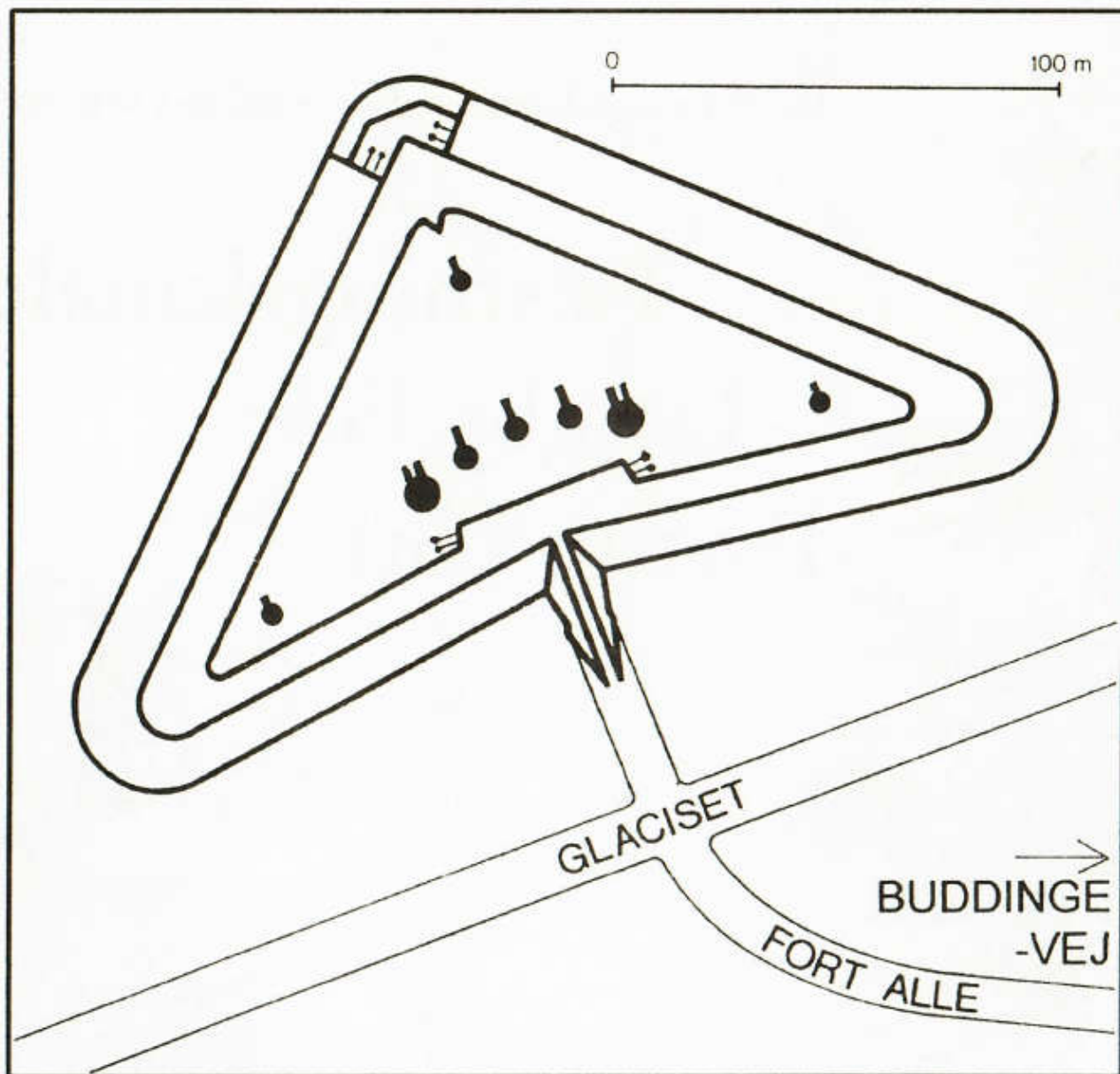
HELLERUP

KØBENHAVN

SØBORG

EMDRUP

Stubbø

Lyngbyfort

Fortet ligger sydvest for Lyngby med indkørsel fra Buddingevej ad Fort Allé. Rundt om fortet ligger villavejen Glaciset.

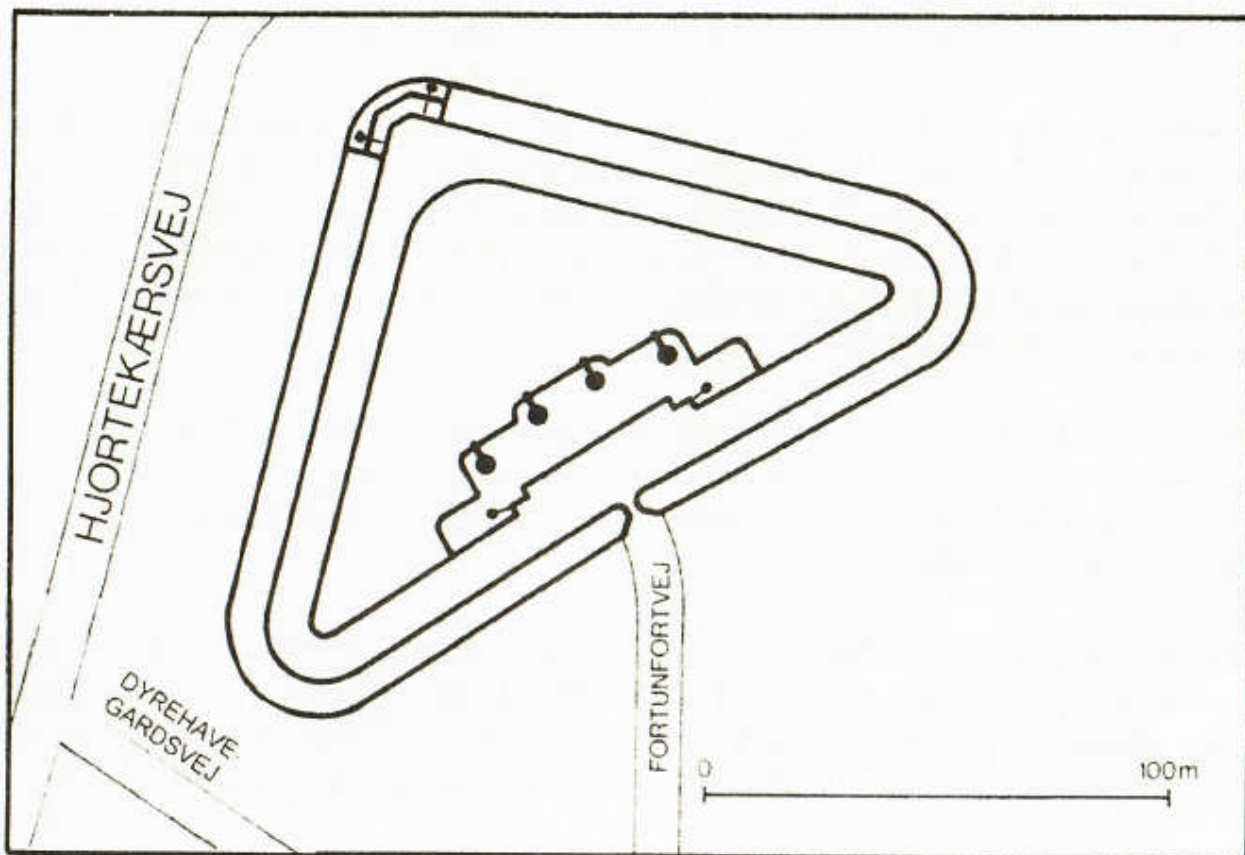
Lyngbyfort blev påbegyndt i 1887 for penge indsamlet af "Den Frivillige Selvbeskatning til Fædrelandets Forsvar", altså en privat forening. Derefter overtog staten opførelsen af fortet, der var færdigt i 1894.

Fortets besætning var 200 mand. Med sine syv 15 cm kanoner i pansertårne (to dobbelte og tre enkelte) var det det kraftigst bevæbnede af forterne omkring København. Kanonerne kunne beskyde et område på begge sider af Lyngby og specielt passagen ved Nybro mellem Lyngby Sø og Bagsværd Sø. Også Frederiksdal kunne beskydes, hvis en fjende trængte frem dér.

Til beskydning af det nærmeste område havde fortet to 75 mm kanoner og en 8 mm mitrailleuse (flerløbet maskingevær) i forsvindingstårne: når kanonen havde skudt, sænkede tårnet sig, så det ikke kunne rammes, indtil næste skud.

For at undgå, at fortet blev stormet, kunne fortgravene beskydes på langs dels fra kaponieren på ydersiden af graven i fortets spids, dels fra fremspringene på begge sider af porten i fortets strube (bagside).

Lyngbyfort blev nedlagt i 1920 og tilhører i dag Lyngby-Taarbæk Kommune.

Fortunfort

Fortet ligger ved vestsiden af Dyrehaven med indkørsel fra Hjortekærvej ad Dyrehavegårdsvej-Fortunfortvej.

Fortunfort er bygget af staten i 1891-94. Dets besætning var 110 mand, og med sine fire 75 mm kanoner i forsvindingstårne kunne det beskyde det åbne terræn vest for Dyrehaven samt den vestlige del af Eremitagesletten. Desuden havde fortet endnu fire 75 mm kanoner, der kunne skyde på langs i fortgraven, hvis en fjende nåede derned.

Under 1. Verdenskrig blev der fældet en kile igennem Fortunens Indelukke, således at Fortunfort uhindret kunne beskyde mål på Eremitagesletten.

Fortunfort blev nedlagt i 1920 og tilhører i dag Lyngby-Taarbæk Kommune.

